

Nahosemenné rostliny

Cycadophyta

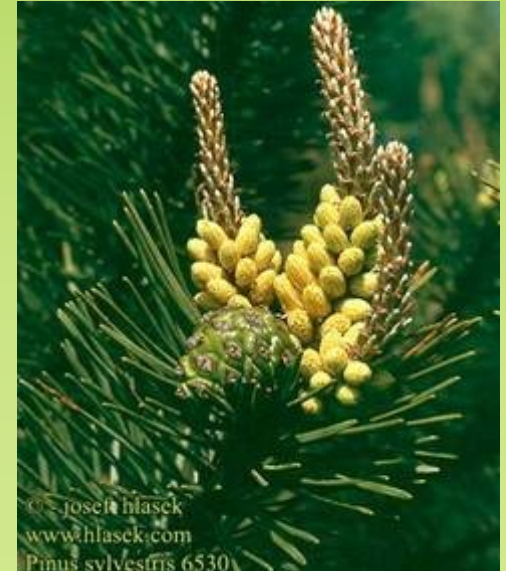
Ginkgophyta

Pinophyta

Nahosemenné rostliny

- dřeviny – stromy a keře, druhotně tloustnou
- rostliny jednodomé i dvoudomé
- **nemají květy**, jen megasporofyly a mikrosporofyly
- největší rozvoj v druhohorách

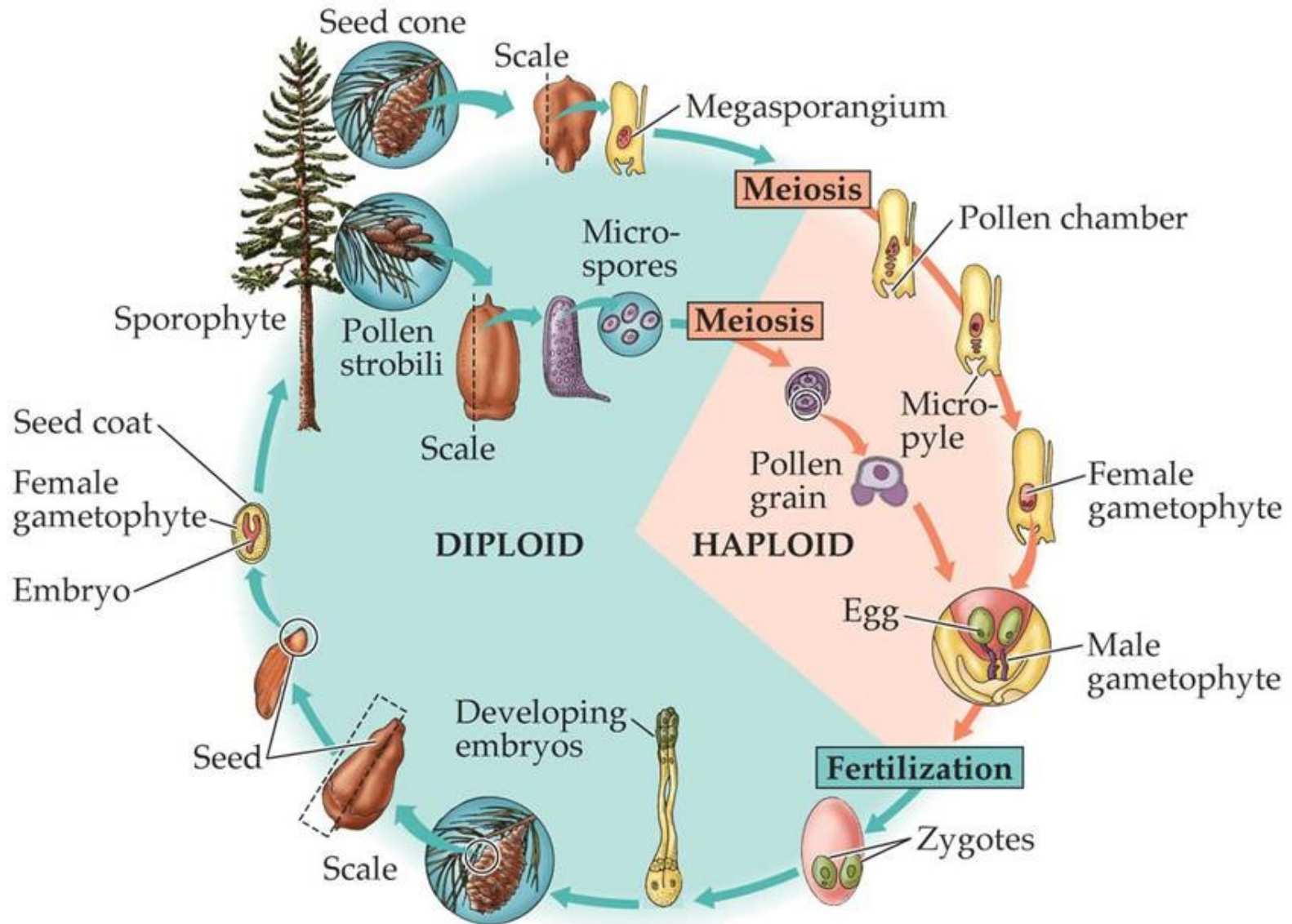

Nahosemenné rostliny vs. kaprad'o- a mechorosty

- převaha **sporofytu** nad **gametofytem**
- přeměna megasporangií v dokonalejší **vajíčka** s jedinou funkční megasporou, která neopouští vajíčko

- vajíčka vyrůstají na bázi nebo okrajích plochých nebo redukovaných **semenných šupin** (megasporofylů)
  - nejsou dokonale chráněna, jsou „nahá“
  - dozrávají v semena s diploidním zárodkem a haploidním živným pletivem – endospermem

Životní cyklus nahosemenných

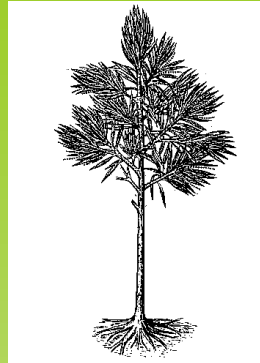
Evoluční vztahy nahosemenných rostlin

Polypodiophyta
kapradiny

Pteridospermophyta
kapradosemenné †

Cordaitophyta
kordaity †

Pinophyta
jehličnany

Gnetophyta
liánovce

Cycadophyta
cykasy

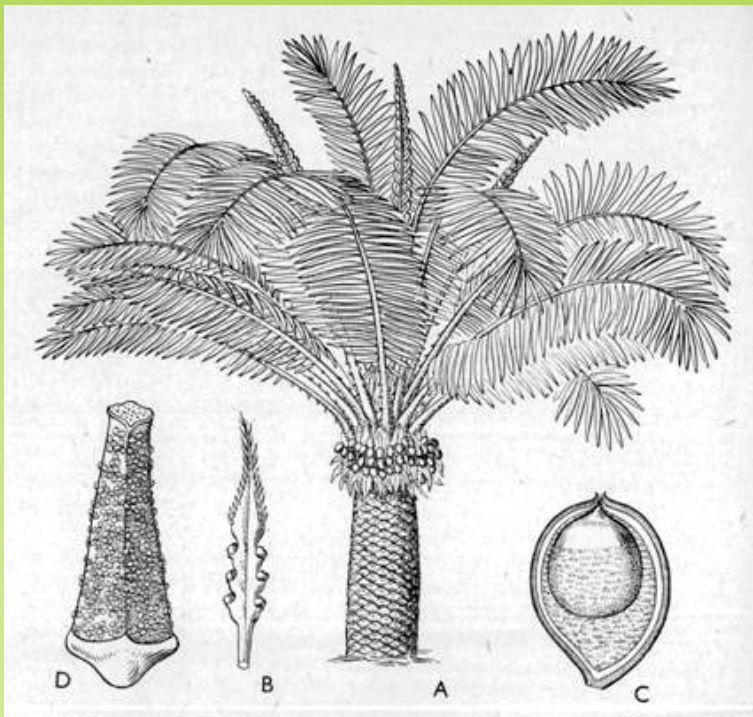
Ginkgophyta
jinany

Magnoliophyta
krytosemenné

Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

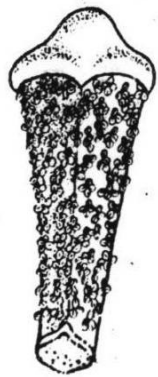
- vzhledem připomínají palmy
- kmen převážně nevětvený, nízký, tlustý
- listy nahloučeny na vrcholu kmene
- jednoduché nebo jednou až dvakrát zpeřené
- v mládí podobně jako u kapradin circinálně svinuté

Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

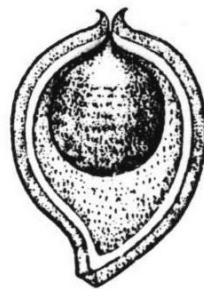
- recentní jen **dvoudomé**, fosilní i oboupohlavné
- mikrosporofyly i megasporofyly sdruženy do jednopohlavných strobilů (šištic) nebo terminálních chocholů
- zralá semena mají dužnatou vnější vrstvu
  - připomínají plod – peckovici krytosemenných
- pylová láčka obsahuje **polyciliální spermatozoidy**

mikrosporofyl

megasporofyl

semeno

MEGASTROBILUS:

Ceratozamia mexicana

Cycas taiwaniana

MIKROSTROBILUS:

Encephalartos altensteinii

Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

Čeď: *Cycadaceae* – cykasovité

Cycas revoluta – cykas japonský

Trofolyly kořovité, **zpeřené**, **lístky čárkovité**, naspod podvinuté

Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

Čeleď: *Cycadaceae* – cykasovitě

Cycas revoluta – cykas japonský

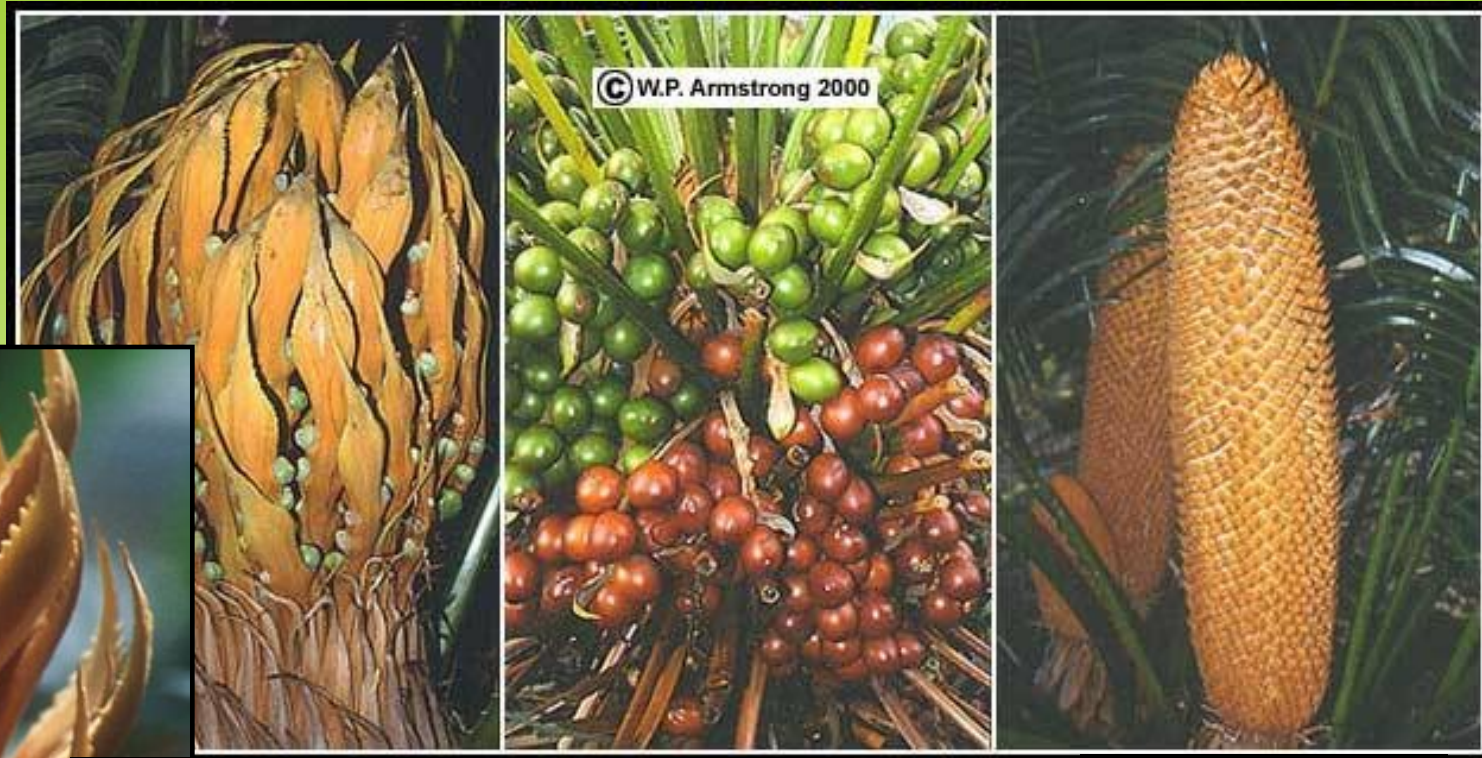

Megasporofyly plstnaté, v horní části **zpeřené**
– nesou **4 až 8 vajíček**

Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

Čeleď: *Cycadaceae* – cykasovité

Cycas circinalis – cykas indický

megasporofyly

vajíčka

mikrostrobilus

Megasporofyly plstnaté, nahoře kopinatě rozšířené, zubaté
– nesou **4 až 8 vajíček**

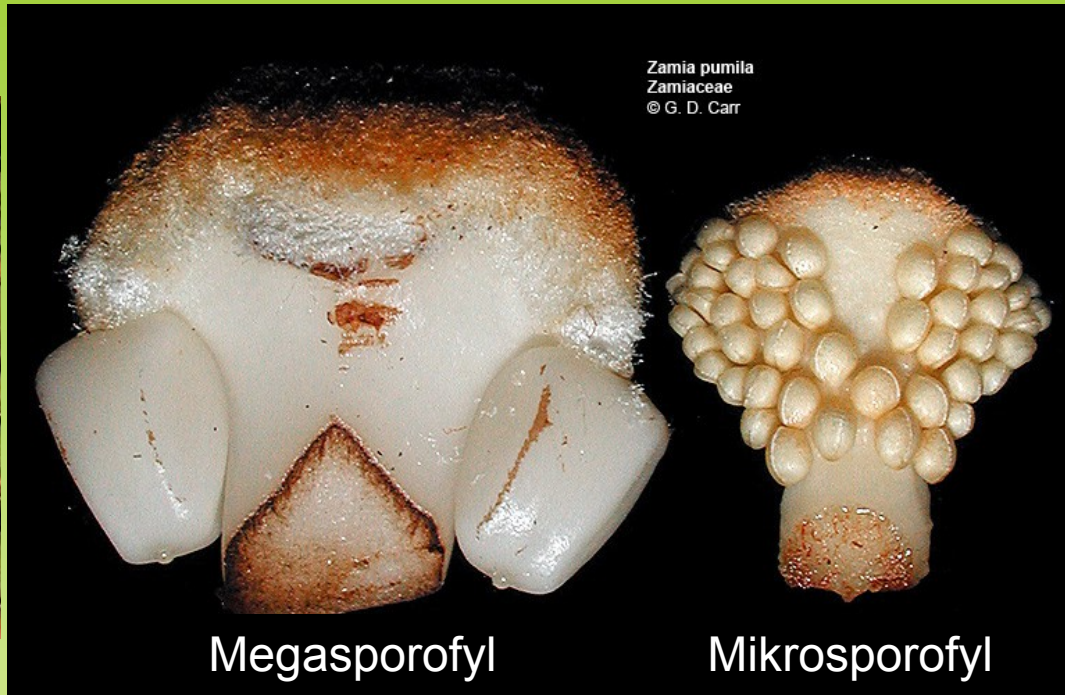
Oddělení: *Cycadophyta* – cykasy

Čeleď: *Zamiaceae* – zamiovité

Ceratozamia mexicana

Megastrobilus

Megasporofyl

Mikrosporofyl

Mikrostrombilus

Megasporofyly nesou **2 vajíčka (megasporangia)**

Mikrosporofyly nesou **velký počet mikrosporangii**

Oddělení: *Ginkgophyta* – jinany

Čeleď: *Ginkgoaceae* – jinanovité

Ginkgo biloba – jinan dvoulaločný

- dvoudomý strom
- opadavé vějířovité listy s klínovitou bází
- **vidličnatá žilnatina**
- silné **brachyblasty** (zkrácené větévkky)
- pylová láčka obsahuje **polyciliální spermatozoidy**

Oddělení: *Ginkgophyta* – jinany

- **megasporofyly** stopkovité
  - nesou **2 nahá vajíčka**
  - obvykle jen **jedno** se vyvíjí ve velké kulovité **semeno** připomínající peckovici
  - zralé **semeno** má dužnatý integument (sarcotesta) a vnitřní tvrdou vrstvu (sclerotesta)

- **mikrosporofyly**
  - na brachyblastech
  - v jehnědovitých souborech

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

syn.: *Coniferae* – „šiškonosi“

- jednodomé i dvoudomé stromy, řidčeji keře
- vytrvalé i opadavé listy, nejčastěji jehlicovité
- často přítomny **brachyblasty** (zkrácené větévky)
- pylová láčka obsahuje **2 spermatické buňky**

• 6 řádů:

- *Voltziales* †
- *Araucariales*
- *Podocarpaceae*
- *Pinales*
- *Cupressales*
- *Taxales*

Pinaceae

Cupressaceae

Taxaceae

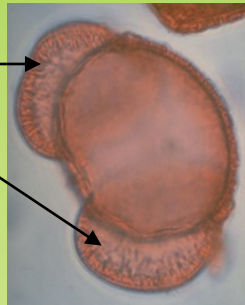

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

Čeleď: *Pinaceae* – borovicovité

Pinus sylvestris – borovice lesní

- **krátké** a **tuhé** jehlicovité listy na málo zřetelných **brachyblastech** ve svazečcích po **2**
- **dřevnaté nerozpadavé šištice**
- podpurná šupina zakrnělá
- pylová zrna se **2 vzdušnými vaky**

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

Čeleď: *Pinaceae* – borovicovité

Larix decidua – modřín opadavý

- nápadné **brachyblasty**
- jehlice – krátké, měkké, opadavé, ve svazečcích po **30–50**
- šištice – drobné, nerozpadavé
  - **mikrostrobily** (samčí) převislé na brachyblastech, tyčinky se 2 prašnými pouzdry
  - **megastrobily** (samičí) vzpřímené na brachyblastech, **podpůrné šupiny** červené, **delší než semenné** - na bázi **2 vajíčka**

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

Čeleď: *Cupressaceae* – jalovcovité

- listy většinou **šupinovitě** (vzácně jehlicovité)
- mikrospobily i megastrobily drobné
- pylová zrna **bez vzdušných vaků**
- semena **bez křídel**

Juniperus communis – jalovec obecný

- dvoudomý keř
- listy v **3-četných přeslenech, jehlicovité**
- samičí šištice – zdužnatělé, podobné bobuli, kulovité, tmavé – **galbulus**

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

Čeleď: *Cupressaceae* – jalovcovité

borievka = jalovec

Oddělení: *Pinophyta* – jehličnany

Čeleď: *Taxaceae* – tisovité

Taxus baccata – tis červený

- dvoudomý strom či keř
- listy jehlicovité, vytrvalé, **dvouřadě** uspořádané
- samčí šištice malé, kulovité, na spodu loňských větviček
- dřevo bez pryskyřičných kanálků
- tyčinky štítkovité s 2–8 mikrosporangii
- samičí šištice malé, složené z několika podpůrných listenů, **většinou 1 vajíčko**
- semeno obklopené červeným dužnatým nepravým míškem – **epimacium**

Taxus baccata